Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Aan: Gemeenteraden en Colleges van Burgemeester en Wethouders
van deelnemende gemeenten Gelderland-Midden

Datum 11 december 2020
Kenmerk 201210-0014
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp: verslag Coronacrisis

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Sinds 1 december jl is de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) van kracht. Hoewel de coronacrisis helaas nog niet ten einde is, is deze datum wel een keerpunt. Met de inwerkingtreding van deze wet is een einde gekomen aan een periode van ruim 8 maanden waarin door middel van maatregelen vertaald in noodverordeningen de coronapandemie werd bestreden.

Conform artikel 40 lid 1 van de Wet op de Veiligheidsregio's brengt de voorzitter na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijk belang samen met de burgemeesters die deel maakten van het regionaal beleidsteam schriftelijk verslag uit over de gebeurtenissen en de genomen besluiten.

Met deze brief stuur ik u het verslag.

Wij hebben heel veel met elkaar meegemaakt; als bestuurders, maar ook als bewoners in Gelderland-Midden; als collega's en ook als buren, ouders en kinderen in onze gemeente – de mensen die u als gemeenteraadslid vertegenwoordigt.

We hebben dit als burgemeesters, samenwerkend in het regionaal beleidsteam, steeds voor ogen gehouden bij de dikwijls ingrijpende maatregelen. Nu wij een tijdelijke wet hebben, liggen de bevoegdheden weer bij uw burgemeester en bent u als gemeenteraad in de positie die bij u hoort. De crisisorganisatie van de VGGM blijft beschikbaar in een vorm die daarbij past.

Ik vertrouw erop dat we ook in de nieuwe situatie de crisis gezamenlijk met optimale inzet bestrijden.

Webinar
A.s. maandagavond 14 december 2020 organiseert VGGM een webinar over de nieuwe tijdelijke wet en om samen terug te blikken. Bedoeld voor raadsleden, griffiers en leden van de raad van de 15 gemeenten in onze regio. Ik nodig u van harte uit om deel te nemen aan dit webinar. Als het goed is, heeft u inmiddels een link voor deelname ontvangen. Het webinar is openbaar, wordt opgenomen en wordt gepubliceerd via de website van VGGM zodat de opname op een later moment is terug te kijken.

Als u vragen heeft naar aanleiding van dit verslag of andere vragen gerelateerd aan dit onderwerp, kunt u deze tijdens het webinar stellen. Mocht u niet in de gelegenheid zijn om deel te nemen aan het webinar, of

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

u heeft op een later moment nog vragen naar aanleiding van dit verslag, kunt u deze schriftelijk stellen door een mail te sturen naar: webinar@vggm.nl.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en ik zie u graag op 14 december!

Met vriendelijke groet,

De voorzitter van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

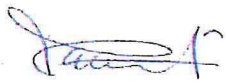

Ahmed Marcouch

VERSLAG

CORONACRISIS

13 maart 2020 – 1 december 2020

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

www.vggm.nl

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 3

1. KORTE SAMENVATTING VAN DE AANPAK VAN DE CRISIS 4

2. BIJZONDERHEDEN IN REGIONAAL BELEID 6

3. HET BESTUURLIJKE INFORMATIEPROCES 7

4. LOKAAL VERDER 9

VOORWOORD

Geachte raadsleden,

Een periode van ruim acht maanden, waarin we door middel van een opgeschaalde crisisstructuur aan de hand van noodverordeningen de maatregelen namen die nodig waren in de coronapandemie, ligt achter ons. Het is mooi dat de noodverordeningen nu vervangen zijn voor een tijdelijke wet die de gemeenteraden in staat stelt de inwoners te vertegenwoordigen en de democratie te dienen.
Conform artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's en artikel VIIb van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 is het tijd om aan u een tussentijds verslag uit te brengen. De afgelopen enerverende maanden hebben wij als VGGM voor onze vijftien gemeenten de landelijke maatregelen vertaald en helpen uitvoeren. Omgekeerd hebben we ook namens onze vijftien gemeenten bij het kabinet bepleit wat onze regio nodig had aan mogelijkheden tot maatwerk, menskracht en budgetten.

Wij hebben heel veel met elkaar meegemaakt; als bestuurders, maar ook als bewoners in Gelderland-Midden; als collega's en als buren, ouders of kinderen in onze gemeenten – de mensen die u als gemeenteraadslid vertegenwoordigt. We hebben als burgemeesters, samenwerkend in het regionaal beleidsteam, steeds dit voor ogen gehouden bij de dikwijls ingrijpende maatregelen. Als voorzitter van de regio was ik bevoegd uitzonderingen te maken op de maatregelen. In het regionaal beleidsteam hebben we diverse keren gezamenlijk besloten van deze bevoegdheid gebruik te maken. U leest hierover nog meer.

Ook aan de informatievoorziening aan u hebben we veel aandacht besteed. Voor de burgemeesters en de wethouders zorg heb ik tussentijds al veel informatiebulletins geschreven; in afleveringen bij wijze van spreken, eerst dagelijks, toen wekelijks en vervolgens tweewekelijks. Uw burgemeesters ontvingen informatie voor periodieke brieven aan uw raad.

Nu wij een tijdelijke wet hebben, liggen de bevoegdheden weer bij uw burgemeester en bent u als gemeenteraad in de positie die bij u hoort. De crisisorganisatie van de VGGM blijft beschikbaar in een vorm die daarbij past. Dat is goed voor de democratie en goed voor de optimale bestrijding van dit levensgevaarlijke virus, waarvoor wij nog geen medicijn hebben, maar hopelijk straks wel een vaccin.

Graag blik ik met u terug. Maar niet voordat ik, namens alle vijftien burgemeesters, de GGD/GHOR, Politie, Brandweer, Bevolkingszorg met hun adviseurs bij de gemeenten, Defensie en andere betrokken (crisis)partners bedank voor hun deskundige en coöperatieve inzet. Ik vertrouw erop dat we ook in de nieuwe situatie de crisis gezamenlijk met optimale inzet bestrijden.

Ahmed Marcouch
Voorzitter Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

1. KORTE SAMENVATTING VAN DE AANPAK VAN DE CRISIS

Eind januari van dit jaar besloot de minister Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) na overleg met GGD GHOR Nederland, vertegenwoordigers van het Veiligheidsberaad, de VNG en koepelorganisaties in de zorg het Corona-virus aan te wijzen als een meldingsplichtige A-ziekte. Daarmee kwam de regie en leiding van de bestrijding van het virus in handen van de minister van VWS. Dit betekent dat maatregelen landelijk worden afgestemd en de minister regels kan stellen die noodzakelijk zijn voor de bestrijding van de ziekte. De minister kan vervolgens de voorzitter van de veiligheidsregio opdragen de bestrijding ter hand te nemen. Het bestuur van de veiligheidsregio kreeg de opdracht de voorbereidingen hiertoe te treffen. De uitvoering kwam in handen van de GGD GHOR.

Vanaf 13 maart 2020 ontvingen de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's van de minister aanwijzingen om door middel van een regionale noodverordening de maatregelen zoals door het kabinet afgegeven een juridische basis te geven. Op 1 december 2020 trad de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 in werking waarna de laatste noodverordening werd ingetrokken.

Hierna volgt een schematische samenvatting van de aanpak van de crisis tot 1 december 2020 in termen van beheersing van de epidemie, beheersing van de maatschappelijke effecten, ingezette bevoegdheden van de voorzitter, de inrichting van de crisisorganisatie en het bestuurlijke informatieproces.

BEHEERSING VAN DE EPIDEMIE

- Testen
  - Geen eigenlijke taak GGD
  - Uitbreiding GGD-formatie
  - Aantal uitgevoerde testen vanaf 1 juni (start massaal testen en start landelijk registratiesysteem) door GGD Gelderland-Midden: 176.666 (teststraten en thuisbemonstering)

- Traceren; bron- en contactonderzoek (BCO)
  - Uitbreiding GGD-formatie
  - Aantal meldingen van positief geteste mensen waarbij GGD Gelderland-Midden BCO moest uitvoeren: 18.044

Ingezette bevoegdheden i.h.k.v. Wpg

Zorgcontinuïteit
- Aanvragen militaire steunverleningen ziekenhuizen *(periode april/mei gehonoreerd voor Gelderse Vallei, Rijnstate zelf georganiseerd buiten voorzitter om), periode oktober afgewezen i.v.m. centralisatie inzet defensie in UMC Utrecht)*

Casus arbeidsmigranten
- Isolatie
- Quarantaine
- Werkverbod
- Controle werkverkeer arbeidsmigranten
- Aanvraag voorzitters VGGM en VNOG aan minister VWS om aanvullende maatregelen (verplichting meewerken BCO)

Crisisorganisatie

Regionaal

- Gebaseerd op de Wvr en Wpg en het crisisplan
- Regionaal beleidsteam
- Regionaal Operationeel team
- Actiecentra
  - Informatieknooppunt
  - Gemeentelijk knooppunt corona (GKC) (inclusief crisiscommunicatie)
  - GHOR
  - Backoffice politie
  - Brandweeractiecentrum

  Ad hoc backoffices
  - Denktank scenario
  - Werkgroep Tijdelijke wet maatregelen covid-19
- GGD is onderdeel van VGGM. Korte lijn; kracht!)

Lokaal

- Gemeentelijke teams corona (aangesloten op de regionale crisisorganisatie via het GKC).

BEHEERSING VAN DE (MAATSCHAPPELIJKE) EFFECTEN

- Noodverordeningen
- Handhaving; op basis van handhavingskader
- Crisiscommunicatie; betekenisgeving door bestuurders, schadebeperking en informatievoorziening

Ingezette bevoegdheden i.h.k.v. Wpg en Wvr
- 19 noodverordeningen *(n.a.v. aanwijzingen minister VWS (m.u.v. 3 april en 9 oktober)*
- Aanwijzingsbesluiten *(locaties (10) en ambtenaren (2))*
- Ontheffingen *(26)* en vrijstellingen *(17)*
- Kennisgevingen demonstraties *(15)*
- Aanwijzen doorstroomlocaties *(42)*
- Aanwijzen gebouwen groot belang *(41)*
- Handhavingskaders *(12)*
- Bestuurlijke maatregelen
  - Officiële waarschuwing *(10)*
  - Voornemen last onder dwangsom *(8)*
  - Last onder dwangsom *(13)*
  - Sluiting bedrijven *(9)*

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van landelijke model noodverordeningen (oftewel regionaal beleid):

- Het ontvangen van bezoek in de eigen woning in de huiselijke sfeer vallen niet onder het verbod op samenkomsten
- Toevoeging aan niet houden van veilige afstand in groep van 3 of meer personen: voertuig, vaartuig, caravan of tent in publieke ruimte
- Bewust open houden recreatie en caravan (in afstemming met Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland i.v.m. de Veluwe) m.u.v. gemeenschappelijke sanitaire voorzieningen
- Verbod verkoop alcohol door nachtwinkels en sluiting om 2:00 uur

Overige bijzonderheden in regionaal beleid:

- Er is altijd gezocht naar ruimte voor de samenleving binnen de geest van de regeling waarbij prudentie en menselijkheid centraal stonden

Bestuurlijke informatieproces

- RBT-vergaderingen (22)
- Bestuurlijke informatiebulletins (63)
- Model raadsinformatiebrieven (22)
- Bestuurlijke rapportages naleving RIVM-maatregelen en noodverordening (15)
- Beantwoording raadsvragen

Zie voor uitgebreid verslag over de bestuurlijke informatieproces hoofdstuk 3.

2. BIJZONDERHEDEN IN REGIONAAL BELEID

Om te beginnen was het voor de voorzitter van de veiligheidsregio zaak de landelijke noodmaatregelen lokaal te vertalen. Het schema in het vorige hoofdstuk vertelt dat de voorzitter diverse keren gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheden tot lokaal maatwerk. Dit gebeurde gemotiveerd en in nauwe samenspraak met de burgemeester van de gemeente waar dit nodig bleek.

De uitzondering werd eerst getoetst aan de geest van de maatregel en het gevaar voor besmetting. Afwegingen waren daarnaast onder meer de humane waarden en de grote sociale impact. De lokale uitzonderingen die zo gerealiseerd zijn, zijn uiteraard schriftelijk vastgelegd – vaak in ontheffingen en vrijstellingen.

Er is altijd gezocht naar ruimte voor de samenleving binnen de geest van de regeling waarbij prudentie en menselijkheid centraal stonden.
Zo is eind maart besloten af te wijken van de landelijke modelverordening waar het gaat om bezoek ontvangen in de privésfeer. Enige tijd later is dit ook landelijk aangepast. Tevens is binnen het regionaal beleidsteam gezocht naar (veilige) mogelijkheden om recreatieparken open te houden om zo ook mensen uit de grote steden de mogelijkheid te bieden te recreëren in de ruimte en natuur die onze regio biedt.
Een ander voorbeeld betreft de erehagen bij uitvaarten. Door deze onder voorwaarden toe staan, werd het mogelijk om met meer mensen een afscheid te laten plaatsvinden.

3. HET BESTUURLIJKE INFORMATIEPROCES

Periode voorafgaand aan GRIP4

Regionale bestuurlijke informatiebijeenkomst
Het regionale bestuurlijk informatieproces is gestart op 9 maart met een bestuurlijke informatiebijeenkomst georganiseerd door VGGM. In deze bijeenkomst hebben de directeur publieke gezondheid, de directeur veiligheidsregio, een arts infectieziektebestrijding en een crisiscoördinator de bestuurders uitleg gegeven over onder andere de aanpak infectieziektebestrijding, uitleg over de ziekte COVID-19 en over de landelijke en regionale crisisorganisatie.

Schriftelijk voorstel opschaling naar GRIP4 en overige informatievoorziening tot eerste RBT-vergadering
Op donderdagavond 12 maart heeft de operationeel leider namens de voorzitter VGGM per e-mail een voorstel gestuurd aan alle burgemeesters om per 13 maart 09:00 uur op te schalen naar GRIP4. Hiermee werd voldaan aan een landelijke oproep aan alle veiligheidsregio's om op te schalen naar GRIP4 en het van toepassing laten verklaring van artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's. De Commissaris van de Koning van de provincie Gelderland is hiervan op de hoogte gesteld.

Periode 13 maart 2020 – 1 december 2020

Regionaal beleidsteam (RBT)
Op dinsdag 17 maart 2020 kwam het regionaal beleidsteam voor het eerst bijeen.
In de periode 13 maart – 1 december 2020 kwam het RBT 22 maal bijeen.

Samenstelling RBT
Voorzitter veiligheidsregio (voorzitter RBT) (tevens burgemeester Arnhem)
Burgemeester Barneveld
Burgemeester Doesburg
Burgemeester Duiven
Burgemeester Ede
Burgemeester Lingewaard
Burgemeester Nijkerk
Burgemeester Overbetuwe
Burgemeester Renkum
Burgemeester Rheden
Burgemeester Rozendaal
Burgemeester Scherpenzeel
Burgemeester Wageningen
Burgemeester Westervoort
Burgemeester Zevenaar
Openbaar Ministerie
Dijkgraaf waterschap Rijn en IJssel (tevens vertegenwoordiger waterschappen Vallei en Veluwe en Rivierenland)
Defensie
Provincie
Operationeel leider
Directeur publieke gezondheid (tevens vertegenwoordiger GHOR)
Vertegenwoordiger politie
Vertegenwoordiger bevolkingszorg
Vertegenwoordiger brandweer
Informatiecoördinator RBT
Communicatieadviseur BT
Jurist

Bestuurlijke informatiebulletins
Om RBT-leden (waaronder de 15 burgemeesters) maar ook wethouders volksgezondheid (ook onderdeel van het AB van VGGM) periodiek op de hoogte te houden, heeft de voorzitter vanaf dinsdag 17 maart bestuurlijk informatiebulletins (BIB) verstuurd. Aanvankelijk dagelijks, vanaf begin april iedere werkdag, vanaf juni wekelijks en vanaf juli eens per twee weken.
De bestuurlijke informatiebulletins gaven informatie over de landelijke en regionale ontwikkelingen. In totaal zijn in de rapportageperiode 63 bestuurlijke informatiebulletins verstuurd.
Behalve deze bulletins zijn ook regelmatig model raadsinformatiebrieven (RIB) als bijlage bij de BIB verstuurd op basis waarvan de burgemeesters de eigen gemeenteraad konden informeren over de coronacrisis.

Met het versturen van de BIB en RIB heeft de voorzitter tussentijds invulling gegeven aan artikel 40 van de Wet veiligheidsregio's.

Bestuurlijke rapportage naleving
In het voorjaar, van 10 april tot en met 14 juni 2020, werd aan het einde van het weekend een bestuurlijke rapportage naleving RIVM-maatregelen en noodverordening naar burgemeesters gemaild. Op deze wijze is inzicht gegeven in de mate waarin de handhavers terugkoppelen hoe de maatregelen zijn nageleefd in het weekend. Vanaf half juni werd volstaan met opname van het nalevingsbeeld in het Bestuurlijk Informatiebulletin.

Beantwoording Raadsvragen
Diverse (fracties van) gemeenteraden hebben raadsvragen gesteld over de coronacrisis. Gezien de aard van de vragen heeft veelal de GGD input geleverd aan de gemeenten voor de beantwoording van raadsvragen. In geval van rechtstreekse vragen aan de voorzitter zijn deze door voorzitter rechtstreeks beantwoord met in kennis stellen van betreffende burgemeester.

Bezwaar
In het bestuurlijk informatieproces bestond de mogelijkheid voor burgemeesters om bezwaar aan te tekenen tegen een besluit van de voorzitter. Er is geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid.

4. LOKAAL VERDER

Met ingang van 1 december 2020 is de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) van kracht. Eén van de doelen van de tijdelijke wet is de positie van het lokale bestuur en de lokale democratie in het bestrijden van (de gevolgen van) het virus, te versterken. Door de inwerkingstelling van de Twm worden de bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van het verlenen van ontheffingen van landelijke regels, het geven van aanwijzingen en bevelen en handhaving inzake de bestrijding van het Covid-virus, belegd bij de burgemeester. Hiermee wordt een terugkeer beoogd naar normale interbestuurlijke verhoudingen tussen burgemeester en gemeenteraad.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM):
verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM
T 0800 8446 000
E info@vggm.nl
I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden